

A szociáldemokraták győzelme a kommunisták fölött.

— Éjfélig tartott a kommunisták gyűlése. —

(Saját tudósítónktól.) A szegedi Kommunista Párt, amely a múlt héten hivatalosan bejelentette a lapoknak, hogy feloszlott, úgy látszik ismét megalakult. Erre enged következtetni hogy szerdán délután gyűlést hívtak össze, sőt budapesti szónok is érkezett. A gyűlést a városháza közgyűlési termében tartották meg, amely szűknek bizonyult a tömeg befogadására. Nemesak a teremben állott ember-ember hátán, nemesak a karzatok teltek meg zsufolásig, hanem a folyosót is ellepték az érdeklődők. Érdeklődőket mondunk, nem kommunistákat, mert kommunisták bizony édes-kevesen voltak. Annál nagyobb számban jelentek meg a szociáldemokraták, akik már kora délután elfoglalták a helyeket.

Meg kell állapítani, hogy olykor izzó volt a hangulat, de a szociáldemokrata párt fegyelmezettsége minden rendzavarás elejét vette. Ha valaki a szónokokat végighallgatta és a felhozott érveket mérlegelte, feltétlenül azzal a meggyőződéssel távozott a gyűlésről, hogy a kommunisták maradtak alul.

A gyűlésről a *Délmagyarország* munkatársa a következőkben számol be:

(A szociálisták megatagadják Kormányost.)

A szerdai gyűlés iránt óriási érdeklődés mutatkozott, a közgyűlési teremben három órákor már minden ülőhely el volt foglalva, négy órára pedig az összes karzatok is megteltek. A tömeg eleinte türelmetlenül várta a gyűlés kezdetét, annál nagyobb figyelemmel hallgatta azonban később a szociáldemokrata párt szónokait, akik közül elsőnek *Olejnyik József* szólalt fel. *Olejnyik* tartalmas beszéd keretében az ország jelenlegi helyzetét vázolta és kifejtette, hogy a párt nem engedheti megbontani a már-már helyreálló rendet. Nagy tetszéssel és tapssal fogadott beszéde után *Abrahám Mátyás* rámutatott arra, hogy a kommunisták szét akarják rombolni azt, amit a szociáldemokrata párt évtizedeken keresztül krisztusi szeretettel felépített. Ezután anélkül, hogy erre megbízása lett volna, dr. *Kormányos Benő* mondott beszéd ürügye alatti különféle anekdotákat. Kormányos „beszéde” nagy visszatetszést keltett, a pártvezetőség nevében *Stéhli István* nyomban ki is jelentette, hogy a pártvezetőség nem azonosítja magát Kormányos kijelentéseivel, mert nem engedni elviccelni ezt az életbevágóan fontos ügyet.

Stéhli István beszélt ezután. Szólt arról, hogy szükség van a Pesti Hírlap és a Budapesti Hírlap elpusztítására; mert ezek a lapok a sajtószabadság ürügye alatt bántani merészelik a szociáldemokrata pártot, majd így folytatta:

— Mindent el fogunk érni, amit akarunk, de csak akkor, ha összetartunk és a széthuzást megakadályozzuk. Azért akartok kettészakadni, elvtársak, hogy az a bűdös reakciós banda halálszhason a zavarosban?!

Valaki ekkor közbeszólt a karzatról:

— Maguk le vannak kenyerezve!

Wallisch Kálmán visszakiabált:

— Jöjjön ide, aki azt állítja és bizonyítson!

Persze senki se jött, mire *Stéhli* így folytatta:

— Fegyelmeztetek vagyunk, érvekkel akarunk bizonyítani. Elvi harcot akarunk folytatni, bár szívesebben látnám, ha a kommunisták szervezetlen tömeget akarnának megszervezni, mint már megszervezett. Kéri, hallgassák meg a kommunista szónokokat is a legnagyobb esendben.

Kovács Sándor szólalt fel, miután egy katonát, aki szólásra jelentkezett, nem akartak meghallgatni.

— Nem tartom helyesnek, — mondta — ha lehetetlenné teszik, hogy valaki felszólaljon. Érvekkel kell dolgozni, érvekkel kell győzni és csak akkor kell az öklünket meg-

mutatni, ha ezek nem használnak. Nyugodtan meg kell hallgatni a kommunista szónokokat. Kifogásolja, hogy Kormányos komédiát csinált az ügyből, mire *Stéhli* ismételt kijelentéssel, hogy a pártvezetőség nem azonosítja magát Kormányossal.

A zaj nagynehezen elcsendesedett, mire *Pintér Imre*, — az a katona, aki előbb szólni akart — szóhoz jutott. Azt a kívánságát fejezte ki, rendezzen a párt gyűléseket és tartssanak ismeretterjesztő előadásokat.

Utána *Udvardi János* szólalt fel.

— Nem volt joguk — kezdte beszédét — a szociálistáknak a kommunista előadás előtt idejönni és ellenelőadást rendezni. Ilyet még sohasem láttam. A kommunista párt előadása után vita lesz, akkor felszólalhatnak.

Oriási zaj támad erre, többen kiabálják a szónok felé:

— A kommunisták ne zavarják az előadást!

A karzatról ekkor egy városi mérnök szót kér. Közli, hogy a polgármester megbízásából kéri a karzaton levőket, ne támaszkodjanak a korláthoz, mert leszakad.

Udvardi ezután Marxról és Bernsteinről beszélt. Kifejtette a többek közt azt is, hogy amíg magántulajdon van, addig lesz kapitalizmus, termelő rendszer is és ha ez van, akkor elnyomó és elnyomott is lesz. Kijelenti, hogy a kommunista párt is áthidalást akar, még pedig proletárdiktatúrával.

— Éljen a proletárdiktatura! — kiabálják többen.

(*Rákosi Mátyás beszéde.*)

Megidlenlik *Rákosi Mátyás*, a központi kommunista párt kiküldöttje. A közönség már ismeri, tapssal fogadják. *Udvardi* abbahagyja beszédét, üdvözlö a megjelenteket a szegedi kommunista párt nevében és az ülést megnyitja.

Utána *Rákosi Mátyás* kezd beszélni. Elmondja, hogy a válság jelei mutatkoznak a világon és nem találunk kiutat. Összehasonlítja az egészséges és beteg tőke-termelést és felsorolja a régi társadalom hibáit. Kifejté, hogy ezelőtt olyan fejlődési folyamat volt, hogy csak a nagytőkések boldogultak. Kimutatja, hogy a tőkés termelési rendszernek feltétlen szüksége volt hadseregnek. Ez sok volt, de nem minden, mert nemcsak a testet, hanem a szellemet is le kellett nyűgözni. Ezt elsősorban az egyházzal csináltatták. Tünni tanította a vallás a lázadókat és a túlvilági boldogabb élettel kecsegtette őket. Kiváló bódító eszközök voltak az alkohol is. A gyerekeket már az iskolában kezdték butítani. Szinte egyöntetűen állott szolgálatukba a sajtó is. A burzsoá sajtó is az elnyomók mellé állott. Mindent a kapitalisták csináltak, vagy csináltattak. A színház, a mozi, az irodalom, minden úgy volt megcsinálva, nehogy a nép osztályöntudatra ébredjen.

A trösztök káros hatását ismerteti. Mindent haszonlesésből csinált a burzsoázia, még az általános választójogot is. Gyárakat is ezért alapítottak. Nem azért alapította a gyáros gyárát, mert megsajnálta a munkanélkülieket, hanem mert nyereszkeskedni akart. Látszik ez abból is, hogy csak addig dolgoztatott, a míg profitra volt kilátás. Rámutat arra, hogy a tőkés termelés nem szervezett, hanem kapkodó, a harc hevében kialakuló.

Szerinte a tőkés termelés nagyurainak kapzsisága okozta a világháborút. A háboru megüzenésének a napja épen ezért a tőke-termelés haláltusája volt. A harc a véletekig ment, a tőkések a legutolsó csepp vérig folytatják a háborút. A háboruban a tőkés termelés kénytelen volt a fegyvert átadni a proletároknak. Kénytelen volt a kapitalizmus a háboruban mindent feláldozni. *Liebknecht*ről beszélt, aki az egész világon az egyetlen, aki meg merte mondani, hogy az ország határain belül vannak a proletárok ellenségei. Ezért bör-

tönbe zárták. A háboruban a tőkés haszna volt veszélyben, erre a proletárok rájöttek és ekkor pártszakadásra került a sor. A munkásmozgalom során kettészakadt a párt. Ma Magyarországon is ott áll a szociáldemokrata párt, hogy enek be kell következni, ha csak ki nem dobja magából az oda nem való elemeket, a háztulajdonosokat, korcsmárosokat.

— Ugy van! — hangzik több oldalról.

Rákosi leszögezi, hogy *ők tényleg a párt feloldozását akarják*. Elmondja, hogy Oroszországban, ahol igazi proletárok vannak, azzal kezdték a bolsevizmust, hogy minden alkoholt kiöntöttek. Ezt persze ott, ahol a korcsmárosok szociáldemokrata párttagok, nem lehet megtenni. A vallás butító hatása is megszűnt Oroszországban, a burzsoá lapokat elpusztították, az iskolát is bezárták arra az időre, míg a tanítószemélyzet az új tanokat annyira meg nem emésztette, hogy abban a szellemben oktathasson. Megdőlték tehát a tőkés termelés legfőbb támaszai.

Kifejté, hogy mindenki ellenforradalmár, aki nem az ő elveket vallja. Az is ellenforradalmár, aki a demarkációs vonalra küldi a katonákat. Győzze le mindenki a saját elnyomóját. A kommunisták tudják, hogy a tőkés termelés megbukott, de a szociálisták ezt nem hiszik el, hanem tovább kísérleteznek.

A műveletlen földek megmunkálására, a bányák kiaknázására, a megállított géek megindítására nincs más mód, mint a kommunizálás. Csak úgy fognak munkába állni a munkások, ha minden nekik jut, amit a gyár jövedelmez. Már az ellenforradalom miatt is sürgősen keresztül kell vinni, mert jobb a beteget előbb kevés vér árán egészségessé tenni, mint várni és később sok vért kívánó operációt végezni ráta, anélkül, hogy a felgyógyulás biztos lenne.

Nagy zaj tört ki erre, de a szociáldemokraták helyreállították a rendet, úgy, hogy *Rákosi* folytathatta:

Kifejté, hogy a szociáldemokraták a saját testükkel védik most a burzsoáziát, beszél *Liebknecht*ről és *Luxemburg Rózáról*, felemlíti *Scheidemant*, szól *Az Est*-ről. „A burzsoá sajtó első kutyájáról”, kijelenti, hogy önmagát csalja meg, aki azt állítja, hogy a jelenlegi viszonyok éretlenek a kommunizálás keresztülvételére. Rámutat annak a szükségeségére, hogy mindenkinek a tulajdonába menjen át az a lakás, ahol jelenleg lakik. Felmutatja a Népszavának egy példányát és azt állítja, hogy a Népszava a háztulajdonosok érdekeit védi.

Fülsiketítő lármá tör ki erre, amely végül ebben a kiáltásban összpontosul:

— Éljen a Népszava!

Rákosi mosolyog és tovább beszél. A burzsoá újságok érzik az idő szelét, mondja. Végül kijelenti, hogy tiszta maxi proletárbirodalmat akar és elítéli, hogy a szociálisták tovább kísérleteznek a megbukott tőkés rendszerrel, sőt proletártömegeit is hajlandó ehhez odaadni. Kéri, hallgassák meg az utána következő szónokot nyugalommal és így fejezi be beszédét:

— Elpusztult a tőke-termelés, éljen a kommunista termelés!

(A szociáldemokraták megcáfolták *Rákosit*.)

A pártvezetőségi tagok közül elsőnek *Kulcsár István* emelkedett szólásra. Hatalmas tapssal fogadták.

— A számokkal és forradalmakkal nem tudok úgy zsonglörködni, mint előttem szóló, — kezdte — mert félek, hogy rám olvassák, hogy nem mondok igazat.

Nem azonosíthatja magát *Rákosi*val, bár a kapitalizmus csőjét gyönyörűen fejtegette. Nagy hibája volt azonban a fejtegetésnek, hogy mindent tendenciózusan állított be és ferdített. Pontonként megcáfolja *Rákosi* állításait. Megállapítja *Kulcsár*, hogy *Rákosi* olyan forradalmakról is beszélt, amik nem is voltak. Kimutatja, hogy az orosz elvek nem illenek Magyarországra, azokat ideplántálni nem lehet. Azt, amit *Rákosiék* akarnak rövid